

Curriculum Development of Hope for Higher Education

A. Saber Kargani^۱, N. Keshtiaray^۲,Kh. Abolmaali^۳^۱. PhD student of Curriculum development, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran; ^۲.Associate Professor of Curriculum, Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch, Isfahan, Iran ^۳. Associate

Professor, Islamic Azad University of Roudehen, Roudehen, Iran;

طراحی برنامه درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر مؤلفه

امید جهت آموزش عالی ایران

افسانه صابر کرگانی^۱، نرگش کشتی آرای^۲، خدیجه ابوالمعالی^۳^۱. دانشجوی دکترا برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران؛ ^۲. دانشیار برنامه‌ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران؛ ^۳. دانشیار دانشکده روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، رودهن، ایران؛

Abstract

Purpose:The purpose of this study was to design a psychological capital curriculum consist of hope for Iranian higher education.**Method:**The research methodology was qualitative content analysis of deductive category system. The research domain consisted of all sources, articles, and printed and digital books related to psychological capital and a purposive sampling method was used. Instruments were the researcher made notes and tables used to record items, elements, and components of the psychological capital. For validity, the views of the supervisors, counselors and experts in the field of curriculum and educational psychology were used. Data analysis was conducted through subject coding.**Findings:** The findings were derived from ۶۶ conceptual codes that were categorized into ۱۸ components and according to hope. To validate the model of psychological capital curriculum, ۱۰ experts from the field of curriculum and educational psychology contributed using Lawshe coefficient, with components below ۶۲٪, ۲ components were deleted. Research results: the results showed that the identified targets for Hope included ۵ components: realistic objectives, self-consciousness, self-control, emotion control skill, and optimal excitation ability. The obtained content in curriculum of psychological resources related to Hope included ۴ components: developing innovative ways to achieve goals, self-discipline learning how to manage your own, Training and planning and excitement. Approaches to the continuous education of ways of thinking. The results also identified ۴ components for teaching methods of Hope: educational support method, self-reliance, problem solving methods. For evaluation of Hope, we identified ۳ components: Evaluation of establish and pursue the goals, Ability to measure creativity with different tools., Assessment of power and perseverance. The results obtained in each of the dimensions of the psychological capital were divided into the curriculum elements including goals, content, method and evaluation as a final model. The present study, as a model for designing a curriculum for psychological capital for Iranian scholars and planners of higher education, allows understanding and applying the elements of the curriculum to develop psychological capital in students.**Keywords:** Psychological capital curriculum, Hope, Higher education

چکیده

هدف: پژوهش حاضر طراحی برنامه درسی امید در ابعاد هدف، محتوا، روش آموزشی، ارزشیابی برای آموزش عالی ایران است.**روش:** روش تحقیق تحلیل محتوای کیفی نظام مقوله‌ای قیاسی بود. حوزه پژوهش دربرگیرنده منابع، مقالات و کتب چاپی و دیجیتال مرتبط با امید است. روش نمونه‌گیری هدفمند بود. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از کدگذاری موضوعی استفاده شد.**یافته‌ها:** براساس کدگذاری موضوعی ۶۶ کد اساسی و ۱۸ کد نظری در امید به دست آمد. جهت اعتبار سنجی مدل برنامه درسی سرمایه روانشناختی از ۱۰ نفر از اساتید خبره حوزه برنامه درسی و روانشناسی تربیتی با بکارگیری ضریب توافقی لاوشه استفاده گردید که مولفه‌های دارای ضریب کمتر ۶۲٪ یعنی ۲ مؤلفه در امید حذف شد. اهداف برنامه درسی امید اهداف واقع‌بینانه، خود کنترلی، خودآگاهی، مهارت کنترل هیجانات، برانگیختگی مطلوب، محتوای برنامه درسی فراگیری خود نظم جویی و نحوه اداره خود، آموزش برنامه‌ریزی و برانگیختگی، پرورش راه‌های خلاقانه جهت دستیابی به اهداف، رویکردهای آموزشی تجویزی راه‌های فکر کردن، روش تدریس، شیوه خودگردانی، حل مسأله، روش حمایت آموزشی و ارزشیابی برنامه درسی ارزیابی از تدوین و پیگیری اهداف، ارزیابی از اراده و پشتکار، امکان سنجش خلاقیت با ابزارهای مختلف به دست آمده تحقیق حاضر به‌عنوان یک مدل طراحی برنامه درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر امید برای برنامه‌ریزان و اساتید آموزش عالی ایران این امکان را فراهم می‌کند که با شناخت و کاربرد عناصر برنامه درسی به توسعه سرمایه روانشناختی در دانشجویان پرداخت.**کلیدواژه‌ها:** برنامه درسی سرمایه روانشناختی، امید، آموزش عالی

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۰/۲۹

پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۵/۱۶

Accepted Date: ۲۰۱۷/۰۸/۰۷

Received Date: ۲۰۱۷/۰۱/۱۹

Email: n_keshtiaray@khuif.ac.ir

* نویسنده مسؤول:

مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول است.

مقدمه و بیان مسأله

عصر امروز، عصر تغییرات شتابنده است که در آن جوامع به خصوص فضاهای آموزشی از جمله دانشگاه‌ها به منظور حفظ و دستیابی به رشد و تعالی باید آمادگی لازم را در رویارویی با تغییرات داشته باشند و همواره خود را با تحولات آن هماهنگ سازند (Dumas, Hanchans, ۲۰۱۲; Balderston, ۲۰۱۲). آموزش عالی را به عنوان اصلی ترین نهاد توسعه دهنده منابع انسانی تخصصی می‌داند که نقش اساسی در مسیر دستیابی به توسعه پایدار مبتنی بر ملاحظات جهانی شدن را بر عهده دارد.

امروزه، در بین تمامی عناصر آموزش عالی، از برنامه درسی به عنوان بنیادی ترین ابزار فراهم آورنده دانش، تجربه و مهارت‌های دانشجویان یاد می‌شود (FathVarjargah, ۲۰۱۲). برنامه‌های درسی آموزش عالی از مهم ترین عوامل محقق شدن اهداف آموزش عالی به شمار می‌روند (Noruzzadeh, ۲۰۱۳). به طوری که برنامه‌های درسی آیین نقش‌ها و اهداف آموزش عالی و شایسته توجه دقیق هستند (Alnbagh, ۲۰۱۲). از آن جایی که کهنگی برنامه‌های درسی و عدم بهسازی آن‌ها به تدریج اثربخشی دوره‌ها و رشته‌های دانشگاهی را نشان می‌دهد و پدیده‌هایی تحت عنوان برنامه درسی بی‌فایده را مطرح می‌سازد (FathVarjargah, ۲۰۰۹). لذا، توجه به اصلاحات مداوم و اعمال تغییرات در آن‌ها ضروری است (Brigz, ۲۰۱۲). بر همین اساس است که محققان معتقدند با توجه به نقش آموزش عالی در عصر حاضر، برنامه‌های درسی متنوع باید منطبق بر نیازهای فراگیران و جامعه طراحی گردد (FathVarjargah, ۲۰۱۳; Eisner, ۱۹۹۴). نیز عناصر برنامه درسی را شامل هدف، محتوا، انواع فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و ارزشیابی می‌داند.

نخستین گام برای ایجاد امکان تحقق اهداف، انتخاب محتوای آموزشی مناسب و مطلوب است چون هدف‌ها به وسیله محتوا تأمین می‌شوند، توجه به انتخاب و سازمان‌دهی محتوا به عنوان یک عنصر مهم برنامه درسی تلقی شده است (Maleki, ۲۰۱۳).

در این بین، توسعه سرمایه روان‌شناختی فعالیت‌های یادگیری یکی از مهم ترین شیوه‌های مدنظر محقق می‌باشد. سرمایه روان‌شناختی یک حالت روان‌شناختی مثبت و رویکرد واقع‌گرا و انعطاف‌پذیر نسبت به زندگی است و نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه روان‌شناسی مثبت‌گرا حاکی از آن است که ظرفیت‌های روان‌شناختی، از قبیل امید، خودکارآمدی، خوش‌بینی و تاب‌آوری، در کنار هم، عاملی را با عنوان سرمایه روان‌شناختی تشکیل می‌دهند که در هر یک از این متغیرها نمایان است (Avey, Iaihan & Yousef, ۲۰۱۳). به طوری که نتایج تحقیق (Bitmis et al., ۲۰۱۳) نشان داده

است، سرمایه روان‌شناختی روی عملکرد فردی اثر می‌گذارد. همچنین لازم به ذکر است که این مؤلفه‌ها، سازه‌ای ترکیبی و به هم پیوسته می‌باشند (bahadori et al., ۲۰۱۲). در این بین، امید یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌هایی است که از نظر پژوهشگران برای مقابله با مشکلات و شرایط عدم اطمینان ضروری می‌باشد. امید، یک حالت انگیزش مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برای زندگی است. در امید، از یک سو انگیزه خواستن به اراده برای حرکت به سوی اهداف و از طرف دیگر بررسی راه‌های مناسب برای حصول اهداف نهفته است (Baily & Snyder ۲۰۰۷). از نظر محققان، امید برای سلامت روان انسان ضروری است، پس می‌تواند یک نیاز اساسی برای دانش‌آموزان و دانشجویان نیز در نظر گرفته شود (parkinz, ۲۰۱۳). به طوری که تحقیقات نشان داده است، امید یک پیشگویی‌کننده معتبر برای موفقیت‌های علمی است (Astiden Snider et al., ۲۰۱۲; Boldrij, ۲۰۱۲). از نظر اسنایدر امید، به عنوان یک حالت انگیزشی مثبت و مبتنی بر یک احساس تعاملی ناشی از موفقیت، تعریف شده است و دارای دو جزء می‌باشد: ۱- عاملیت (انرژی معطوف به هدف) و ۲- مسیر (برنامه‌ریزی برای دستیابی به هدف)، که این دو جزء به‌ویژه در محیط کار امروزی بر روی خودانگیزشی، استقلال و فعالیت‌های اقتضایی تأکید دارد. همچنین، امید عبارت است از توانایی درک شده برای تولید راه‌هایی به سمت اهداف خوشایند (تفکر راهبردی) همراه با انگیزه لازم برای استفاده از آن‌ها (تفکر عاملی)، تا فرد به هدف موردنظر برسد (Snyder, Ilardi, Cheavens, ۲۰۱۲; Micheal & Sympson, ۲۰۱۲). به نقل از ۳: Abolghasemi & Sabaghain, Ebrahimi, ۲۰۱۲). تحقیقات متعددی در زمینه امید صورت گرفته است از جمله: نتایج تحقیق (Kiafar & et al., ۲۰۱۴) حاکی از آن بود که امید متغیری است که با انگیزش تحصیلی رابطه دارد و در موقعیت‌های تحصیلی باید بر آن تأکید گردد (Hoveyda et al., ۲۰۱۲). نیز در پژوهش خود مبنی بر رابطه بین مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی با ابعاد تعهد سازمانی نشان دادند امیدواری و خودکارآمدی/اعتماد به نفس دارای پیش بین معناداری برای تعهد عاطفی و تعهد مستمر می‌باشد. نتایج تحقیق (Jakson et al, ۲۰۱۲) نشان داده کسانی که از امید بیشتری در عرصه تحصیلی برخوردارند از موفقیت‌های تحصیلی بیشتری نیز برخوردار هستند (به نقل از ۶۲: Keshtiaray et al., ۲۰۱۲). در همین راستا، (Ebrahimi & et al, ۲۰۱۱) و (Day & et al ۲۰۱۰) نیز در نتایج خود ارتباط مثبت بین امید و موفقیت تحصیلی را نشان داده‌اند. از نظر این محققان، دانشجویانی که دارای سطوح بالاتر امیدواری هستند، تمرکز بیشتری بر هدف‌های خود داشته و برای رسیدن به آن از انگیزه بالایی برخوردارند. در تحقیقی که با عنوان رابطه بین مراقبه و قدرت و امید (احساس خوب) در بزرگسالان کره‌ای در طول چهار هفته انجام دادند به این نتیجه رسیدند که مراقبه بر قدرت و همین

طور امید تأثیر دارد و احساس رضایت را در افراد افزایش می‌دهد. مراقبه پتانسیلی دارد که راهی بین قدرت و امید، بین انسان و محیط اجتماعی‌اش ایجاد می‌کند و همچنین قدرت انسان را در دسترسی به قدرت و سعادت تسهیل می‌کند و الگو پذیری او را از محیط زیست افزایش می‌دهد (Taisokin et al., ۲۰۱۲).

(Arefi, ۲۰۱۰) خاطر نشان می‌سازد که برنامه درسی و محتوای آموزشی در آموزش عالی بایستی مطابق با نیازها، تحولات و نیز از جامعیت لازم برخوردار بوده تا از طریق رشد قابلیت‌ها و مهارت‌هایی در دانشجویان مورد توجه قرار گیرد. که می‌توان آن‌ها را در دنیای کنونی هم از بعد فردی و هم اجتماعی به‌عنوان برون دادهای مؤثر آموزشی محسوب نمود به طوری که دارای مهارت‌ها و دانش‌های ضروری برای ایفای نقش در دنیای پیچیده امروز بوده و توان رویارویی با ساختارهای تغییر آن را داشته باشند.

الیارد و وارلا در اجلاس منطقه ای یونسکو تحت عنوان آموزش و پرورش برای آینده در تایلند با بیان ویژگی‌های لازم برای نیروی کار در دنیای کنونی، موارد تأکید در برنامه‌های آموزش عالی را مشخص ساخته‌اند (Mazoli, ۲۰۱۳). که عبارتند از تفکر، حل مسأله، همکاری و برقراری ارتباط، برنامه‌ریزی، سازماندهی و نظارت و پیگیری، غلبه بر تنش‌ها و فشارهای روانی، ارزیابی عملکرد، یادگیری مادام‌العمر، کارکردن با گروه می‌باشد.

با توجه به مطالب گفته شده، انتظار می‌رود که قشر دانشجو یکی از پرنشاط‌ترین و پورشورترین افراد جامعه و نیز محیط دانشگاهی محیطی پرنشاط، فعال و پویا و خلاق باشد (Fadai naeini, ۲۰۱۲; Dorrani, ۲۰۱۲). معتقد است، مکان‌های تحصیلی و آموزشی رتبه اول را در بین مکان‌های امیدوارکننده دارند که منجر به موفقیت و امید به آینده و اشتیاق به زندگی در افراد می‌شوند. اما در این میان (Bernard et al, ۱۹۹۲) بر این باورند که محیط دانشگاه با گسترش مشکلات یا فشارهای روانی ممکن است در بالا رفتن ناامیدی در میان دانشجویان نقش داشته باشند (Copelic & Divito, ۲۰۱۲). به نقل از (Mesbah, Abedian, ۲۰۱۲: ۱۵۵). بر همین اساس می‌توان گفت، از مهم‌ترین معضلاتی که دانشگاه و دانشجویان با آن درگیر هستند، همانا ورود افراد با انگیزه و با نشاط و پرانرژی به دانشگاه و خروج افرادی ناامید از آن است (Hashemi, ۲۰۱۲). بنابراین، با توجه به آن چه گفته شد و با توجه به اهمیت مؤلفه امید به‌عنوان یکی از ابعاد سرمایه روان شناختی، هدف اساسی این پژوهش، طراحی برنامه درسی سرمایه روان شناختی امید برای آموزش عالی است که اجرای آن بتواند به ارتقاء و پرورش سرمایه روان شناختی در آموزش عالی منجر شود. بر همین اساس، سؤال زیر مطرح می‌شود:

- طراحی برنامه درسی (اهداف، محتوا، روش تدریس، ارزشیابی) مبتنی بر امید برای آموزش عالی چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، با توجه به هدف آن که توسعه ای - کاربردی است، روش کیفی رویکرد تحلیل محتوای نظام مقوله ای قیاسی می‌باشد.

(گام‌ها در اجرا)

گام اول: انتخاب متون مناسب مربوط به ابعاد سرمایه روان‌شناختی که از کتب یا مقالات و پژوهش‌های مربوط استفاده شد. در این مرحله از مقالات مربوط به پژوهش‌های جدید و یافته‌های آن استفاده شد و کتب مناسب که به ابعاد سرمایه روان‌شناختی پرداخته بودند، بر اساس الگوی تایلر که به دنبال پاراگراف‌ها و متونی که اهداف، محتوا، روش، ارزشیابی سرمایه روان‌شناختی بود، تحلیل محتوا شده و پاراگراف‌ها جمع‌آوری گردید. مدلی که تایلر در خصوص تعیین عناصر برنامه درسی ارائه کرده.

گام دوم: انتخاب واحد تحلیل، نمونه‌گیری تجزیه و تحلیل. در تحلیل محتوا، واحد نمونه‌گیری پاراگراف‌ها، عبارت‌ها و یا کل یک متن هستند که بیاناتی از یک عقیده را جستجو می‌کنند (Aroni, C Minichiello, W و Tim well و Alexonder, L. ۲۰۱۰). بنابراین به قطعه‌ای از یک متن که اختصاص داده می‌شود که این کد یک مضمون (منفرد معنادار) موضوع مرتبط با سؤال‌هایی پژوهش را بازنمایی می‌کند (Wildemuth & Zhang, ۲۰۱۱). در پژوهش تحلیل محتوا اغلب از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده می‌شود.

- منظور از نمونه‌گیری هدفمند انتخاب واحدهای خاص و دسترسی به واحدهایی است که اطلاعات بیشتری در ارتباط با عنوان پژوهش در اختیار پژوهشگر قرار دهند. این روش «توضیحی» و «منعطف» است. منظور از توضیحی این است که در این روش با توجه به هدف پژوهش، متونی انتخاب می‌شوند که اطلاعات غنی و درک و فهم مفصلی درباره موضوع مورد مطالعه در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهد و منظور از منعطف بودن این است که پژوهشگران می‌توانند نمونه‌ای را که انتخاب کرده‌اند در طی جمع‌آوری داده‌ها پالایش کنند. یعنی محدود کنند یا بگسترانند (Bailey, A Hatter, I Hennink, M. ۲۰۱۱, Yin, R. ۲۰۱۱، به نقل از: Abolmaali, ۲۰۱۱: ۱۷). **گام سوم:** انجام مراحل کدگذاری. کدگذاری به معنای طبقه‌بندی واحدهای معنادار متن است.

به سه شکل کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی صورت می‌گیرد.

۱. **کدگذاری باز:** کدگذاری اولیه متن که «کدگذاری باز» نامیده می‌شود. بعد از خواندن مکرر و دقیق مواد آن انجام می‌شود. در نتیجه کدگذاری باز متن «مقولات اولیه یا کدهای اساسی»

استخراج شدند. مقولات اولیه واحدهای معنی داری هستند که ممکن است با کمک لغات، عبارات یا قطعات بزرگ‌تر متن نام‌گذاری شوند (Payne, ۲۰۰۷; Punch, ۲۰۰۹; Abolmaali, ۲۰۱۱).

۲. **کدگذاری محوری:** در کدگذاری محوری بین مقوله‌های اساسی که در مرحله کدگذاری باز گسترش یافته‌اند ارتباطات درونی برقرار می‌شود. بدین‌منظور لازم است تحت مقولات یا مضامین اولیه ای را که در مرحله کدگذاری باز به‌دست آمده‌اند، تعریف کنیم. پس از آن باید به مضامین یا مقولات تعریف شده و ویژگی‌های آن‌ها معنی دهیم. در این مرحله از طریق معرفی ارتباطات بین مقولات و الگوهای آشکار آن‌ها به مقولات جدیدتری دست می‌یابیم که از درجه انتزاعی بالاتری برخوردارند. این یک گام مهم در فرایند تحلیل است (Payne, ۲۰۰۹; Punch, ۲۰۰۹; Abolmaali, ۲۰۱۱).

۳. **کدگذاری انتخابی:** در کدگذاری انتخابی تحلیلگر به وضوح یک جنبه مرکزی از داده‌ها را به‌عنوان «مقوله هسته‌ای» انتخاب می‌کند و روی آن متمرکز می‌شود. وقتی این انتخاب صورت بگیرد تحلیل نظری محدود و کدگذاری متوقف می‌شود. بنابراین در کدگذاری انتخابی، هدف یکپارچه‌سازی و در کنار هم قرار دادن فرضیه‌ها و گزاره‌هایی به‌دست آمده و تحلیل رو به رشد است. مقوله‌های هسته‌ای به‌منظور یکپارچه سازی مقوله‌های دیگر در داده‌ها باید در سطح بالاتری از انتزاع ساخته شوند. مقوله‌های هسته‌ای درست از شروع تحلیل مورد توجه قرار می‌گیرد (Springer, ۲۰۱۰; Punch, ۲۰۰۹).

گام چهارم: اعتباریابی مدل طراحی شده با توجه به نظرات متخصصان و اعمال نظرات اصلاحی آنان، پرسشنامه که براساس مفاهیم هم‌دسته تدوین شده است، جهت اعتباریابی این پرسشنامه، آن را تدوین و در ملاک‌های «ضروری است»، «مفید است ولی ضروری نیست»، «ضروری نیست» از دیدگاه متخصصان تعلیم و تربیت و روان‌شناسان تربیتی بررسی شد.

گام پنجم: پرسشنامه بر روی ده نفر از متخصصان و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت و روان‌شناسان تربیتی اجرا شد.

گام ششم: پس از جمع‌آوری داده و تحلیل داده‌ها حاصل اجرای پرسشنامه از ضریب توافقی لاوشه استفاده شد.

حوزه پژوهش (جامعه) در بخش تحلیل محتوا شامل کلیه مقالات و منابع علمی در دسترس چاپی دیجیتالی مرتبط با سرمایه روانشناختی استفاده شد. از طریق دستیابی به بخش منابع و متون دیجیتالی آنلاین و مراجعه به پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر از طریق موتورهای جستجوگر مانند science dircte, Isc, Magiran, SrIst, IRandoc, SID, Excite, Gole scholar, ERI, کتابخانه‌های دانشگاه آزاد اسلامی (سیکا)، مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (پایگاه اطلاعاتی پایان‌نامه‌های الکترونیکی)، پایگاه مجلات تخصصی نور، بانک نشریات فارسی ایران، مرجع

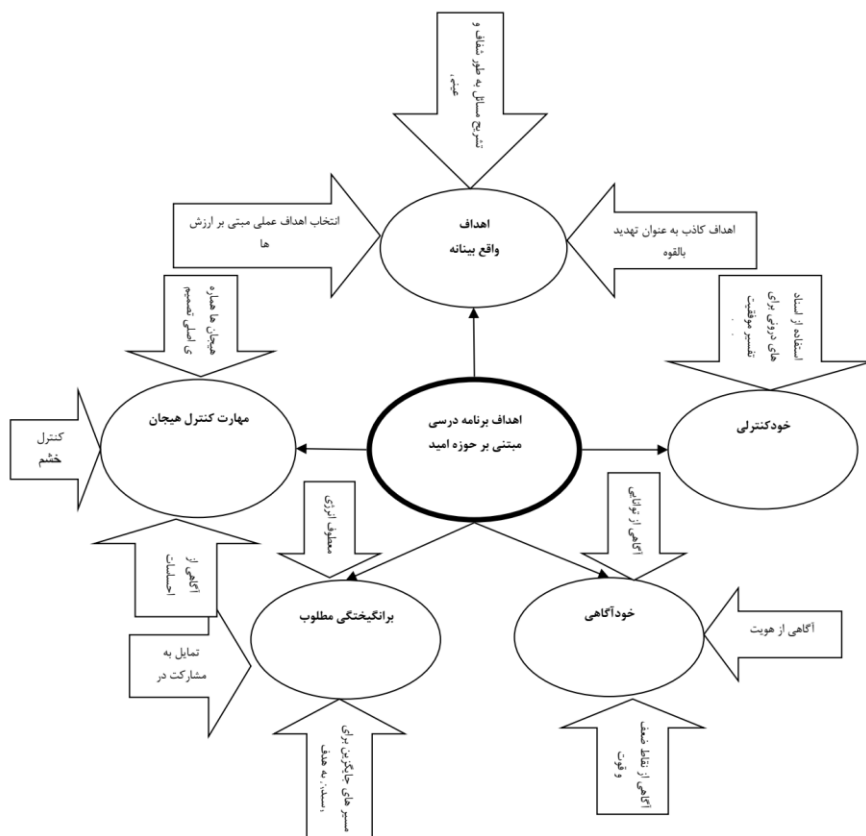
دانش، پژوهشگاه، علوم رفتاری اطلاعات ایران و... مقاله‌ها مرتبط با سرمایه روانشناختی به‌دست آمد مقاله‌ها پس از پالیش و کسب اطمینان از نقطه‌نظر اعتبارپالیش موارد مطالعه و بررسی قرار گرفت و ازدهای مناسب برنامه درسی عالی (curriculum Higher education) سرمایه روانشناختی (psychological capital) امید (hope) مرتبط با پژوهش که در سرچ مورد استفاده قرار گرفت. انتخاب واحد تحلیل، نمونه‌گیری تجزیه تحلیل در تحلیل محتوا، واحد نمونه‌گیری پاراگراف‌ها، عبارت‌ها، و یا کل یک متن هستند. نمونه‌گیری هدفمند انتخاب واحدهای خاص و دسترس به واحدهایی است که اطلاعات بیشتری در ارتباط با عنوان پژوهش در اختیار پژوهشگر قرار می‌دهد. در این پژوهش برای بررسی روایی از معیار باورپذیری استفاده شده است. پذیرفتنی بودن بر ساخته‌های تحقیق براساس سازندگان واقعیت را باورپذیری می‌گویند (Flake et al., ۲۰۱۲). بدین صورت دسته‌بندی‌ها به افراد خارج از محدوده تحقیق داده شد تا تأیید کنند و همچنین در این تحقیق برای پایایی از معیار اطمینان‌پذیری استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با سه رویه کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شده است. کلیه منابع چاپی و غیرچاپی در دسترس که مرتبط با سرمایه روان‌شناختی بود با استفاده از کدگذاری باز مفاهیم عمومی تشکیل شده و در مرحله بعد مفاهیم به‌دست آمده سطح‌بندی شده و از دل آن‌ها مقولات اصلی تحقیق برای مؤلفه امید سرمایه روان‌شناختی در قالب عناصر برنامه درسی، شامل اهداف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی ارائه شده است.

یافته‌های پژوهش

با انجام این پژوهش ۶۶ کد مفهومی به‌دست آمد که این کدها به ۱۸ کد مفاهیم جایگزینی در قالب چهار عنصر برنامه درسی شامل: تدوین اهداف، تدوین محتوا، روش تدریس و ارزشیابی اقدام شده است و برای ارزیابی مدل برنامه درسی سرمایه روان‌شناختی مبتنی بر امید با توجه به اجرای پرسشنامه جهت نظرسنجی از ضریب توافقی لاوشه استفاده شد و ۲ کد مفاهیم جایگزینی حذف و به ۱۶ کد تبدیل شد در ادامه مقولات مرتبط با هر یک از عناصر به همراه مدل اشاره خواهد شد.

جدول (۱): اهداف برنامه درسی مبتنی بر امید

کد مفاهیم جایگزین	کد مفاهیم هم دسته
اهداف واقع بینانه	<ul style="list-style-type: none"> - تشریح مسائل به طور شفاف و عینی - تشویق افراد به تفکر در مسیر اهداف - انتخاب اهداف عملی مبتنی بر ارزش ها - اهداف کاذب به عنوان تهدید بالقوه
خودکنترلی	<ul style="list-style-type: none"> - استفاده از اسنادهای درونی برای تفسیر موفقیت هایشان - قبول وظایف بیشتر
خودآگاهی	<ul style="list-style-type: none"> - آگاهی از هویت - آگاهی از توانایی ها - آگاهی از نقاط ضعف و قوت - معطوف انرژی بر کارهای خود
برانگیختگی مطلوب	<ul style="list-style-type: none"> - تمایل به مشارکت افراد در فعالیت ها - مسیرهای جایگزین برای رسیدن به هدف - کسب تجارب ارزشمند یادگیری رشد - نقش سازنده هیجان ها در تصمیم گیری
کنترل هیجان	<ul style="list-style-type: none"> - هیجان ها همواره اصلی تصمیم گیری منطقی - تصمیم گیری - کنترل خشم

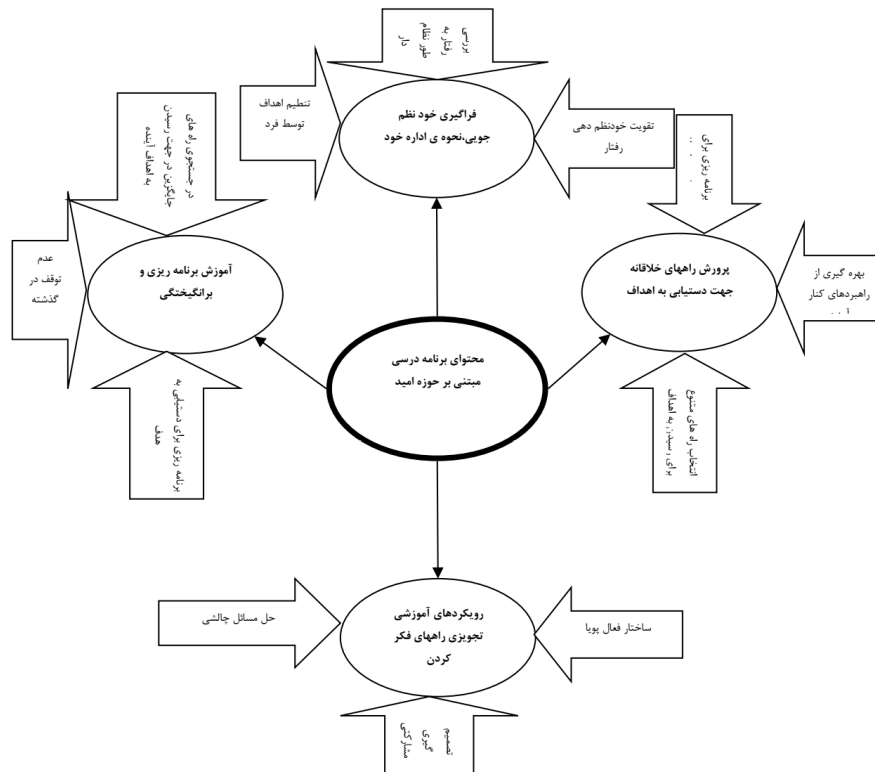
شکل (۱): اهداف برنامه درسی مبتنی بر امید

با توجه به نتایج به دست آمده، اهداف شناسایی شده برنامه درسی امید سبب شناخت کمبود عملکرد عالی و توسعه مستمر، تغییرات تطبیقی راهبردی و گسترده کمک می‌کند و به گونه‌ای در مراحل رشد و عوامل موقعیتی مطلوب فرد در طول زندگی شخصی تجربه می‌کند تدثیرگذار است. اهداف برنامه درسی امید عبارتند از: اهداف واقع‌بینانه (آگاهی از اهداف و بازشناسی اهداف و ادراک مرتبط با اهداف)، خودکنترلی (کنترل درونی و خودراهبردی)، خودآگاهی (آگاهی از هویت، توانایی، آگاهی از نقاط ضعف و قوت و ارزش شخصی و احساسات)، برانگیختگی مطلوب (انرژی در جهت رسیدن به اهداف)، مهارت کنترل هیجان (کنترل خشم) که در شکل ۱ اهداف موردنظر نشان داده شده است. در واقع اهداف برنامه درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر امید جهت خلق یا پرورش استعداد، نقاط قوت شخصیت و ارزش‌های مثبت اثربخش می‌باشد. این اهداف باید جوابگو نیازهای

فردی، اجتماعی و ابعاد فرهنگی را مدنظر داشته باشد. منظور از هدف، فرایندی است که معمولاً چگونگی تغییر، بهبود یا حفظ موقعیت را منعکس می‌کند و فعالیتی الزاماً آینده‌مدار است (Yarmohamadian, ۲۰۱۳). در تبیین این یافته می‌توان گفت که اهداف در برنامه درسی باید به گونه‌ای باشد که فراگیران از هدف‌گذاری مجدد برای بازشناسی اهداف و روش‌های درست، از اهداف به‌جای روش‌های نادرست استفاده نمایند و کنترل درونی به نوعی از اسنادهای درونی برای تفسیر موفقیت‌شان در یک وظیفه استفاده کنند و شناخت برنقاط ضعف و مثبت خویش که با تقویت نقاط مثبت و صرف انرژی در جهت رسیدن به اهداف هدایت شوند و بتوانند با شناخت به ارزش، احساسات و اهداف نه تنها انرژی خود را به سمت انجام کارهای خود معطوف کرده بلکه راه‌هایی را نیز برای کمک به انجام کارهای دیگران پیدا کنند.

جدول (۲): محتوای برنامه درسی مبتنی بر امید

کد مفاهیم هم‌دسته	کد مفاهیم جایگزین
- رسیدن به هدف	پروورش راه‌های خلاقانه جهت دستیابی به اهداف
- برنامه‌ریزی برای دستیابی به هدف	
- به‌دنبال حذف رفتار نامطلوب	
- تنظیم اهداف توسط فرد	فراگیری خودنظم‌جویی و نحوه اداره خود
- بررسی رفتار به‌طور نظام‌دار	
- تقویت خودنظم‌دهی رفتار	
- اعمال کنترل بر محیط شخصی	
- حل مسائل چالشی	
- ساختار ارگانیک	رویکردهای آموزش تجویزی راه‌های فکر کردن
- تصمیم‌گیری مشارکتی	
- دارای ذوق و شوق	
- به‌دنبال اهداف چالش برانگیز	
- تقویت راه‌ها جهت رسیدن به اهداف آینده	
- دل در گرو آینده	
- بی‌نیاز از زمان گذشته	آموزش برنامه‌ریزی و خودبرانگیختگی
- برنامه‌ریزی برای دستیابی به هدف	
- برنامه‌ریزی راهبردی	

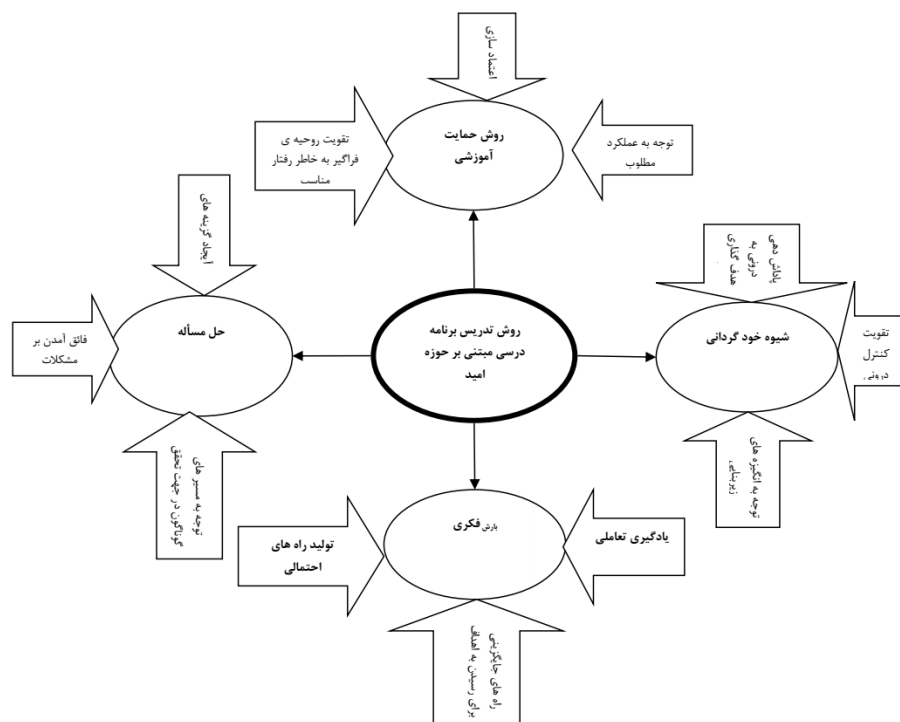
شکل (۲): محتوای برنامه درسی مبتنی بر امید

با توجه به نتایج به دست آمده، محتوای شناسایی شده در راستای برنامه درسی امید قابلیت‌ها و ظرفیت‌های فرد را جهت ورود به زندگی فردی و اجتماعی توسعه می‌دهد هر کدام از این مؤلفه‌های مطرح شده قابل توسعه و سنجش پذیر می‌باشد و کمک به ادارکات و پاسخ‌های آموخته شده، مؤثر می‌کند و به‌طور چشمگیر عملکرد آموزشی را افزایش می‌دهد. این محتوا عبارتند از: فراگیری خود نظم جویی، نحوه اداره خود، رویکردهای آموزشی تجویزی راه‌های فکر کردن، پرورش راه‌های اخلاقانه جهت دستیابی به اهداف، آموزش برنامه ریزی و برانگیختگی که شکل ۲، محتوای شناسایی شده در این بعد را نشان می‌دهد. محتوای برنامه درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر امید تأکید بر یادگیری فراگیران به صورت فعال مرتبط با تجربیات فعلی آنها و شبیه‌سازی زندگی واقعی دارد. (Maleki, ۲۰۱۲) محتوا را مجموعه‌ای از مفاهیم و مهارت‌ها معرفی می‌کند که بخشی از فعالیت‌های یاددهی - یادگیری معلم و شاگرد را در بر می‌گیرد (Maleki, ۲۰۱۳). در این راستا می‌توان گفت

محتوای برنامه درسی امید مبتنی بر تقویت اراده می‌تواند انتخاب اهداف از طریق اراده معطوف به خود باشد، همچنین پرورش عزت نفس علاوه بر توانایی شناختی جهت‌مندی نسبت به زندگی را داشته باشد. خودتنظیمی که بتوانند با شناخت، احساسات و اعمال فرد را تنظیم نمایند، برنامه‌ریزی که طرح‌های ابتکاری راهبردی را با تأکید بر هدف‌گذاری بلندمدت، هماهنگی و یکپارچگی در بر می‌گیرد، به گونه‌ای که می‌تواند فضایی را ایجاد کند که تفکر در مورد اهداف و راه‌های دستیابی به آن‌ها را توسعه دهند. ارتباط هیجان با تصمیم‌گیری که کنترل هیجان است، می‌تواند محور اصلی تصمیم‌گیری منطقی باشد. همچنین افراد امیدوار نیرویی دارند که با توجه به آن معتقدند می‌توانند آینده را بهتر کنند (حالت متفکرانه و توجه به بعد زمانی ارتباط با گذشته و حال و آینده).

جدول (۳): روش تدریس برنامه درسی مبتنی بر امید

کد مفاهیم هم‌دسته	کد مفاهیم جایگزین
- عملکرد مطلوب - تقویت خود به خاطر رفتار مناسب - دارای انرژی بالا - اعتمادسازی	روش حمایت آموزشی
- پاداش دهی درونی به هدف‌گذاری مناسب - تقویت کنترل درونی - توجه به انگیزه‌های زیربنایی	شیوه خودگردانی درونی
- تولید راه‌های احتمالی - راه‌های جایگزینی برای رسیدن به اهداف - خلق راه‌های جایگزین - یادگیری تعاملی	بارش فکری
- ایجاد گزینه‌های متعدد - فائق آمدن بر مشکلات - دارای مسیرهای زیاد در جهت تحقق اهداف	روش حل مسأله

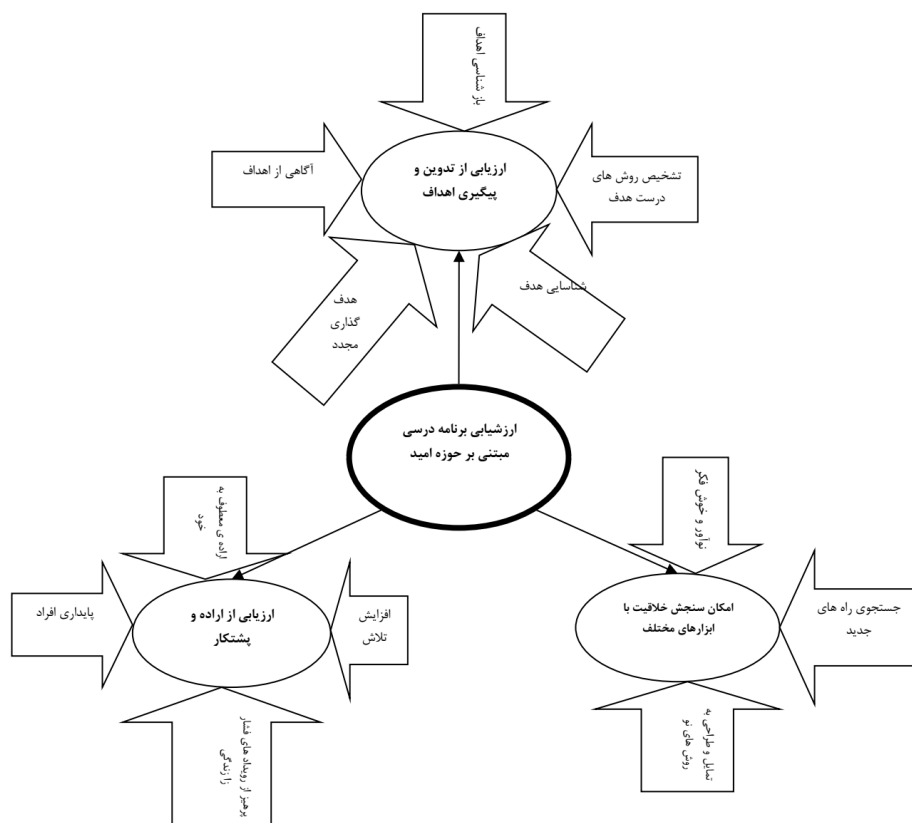
شکل (۳): روش تدریس برنامه درسی مبتنی بر امید

با توجه به نتایج به دست آمده، روش‌های تدریس شناسایی شده در راستای امید فرصت‌هایی را ایجاد می‌کند که متری به کسب تجربه‌های جانشینی بپردازد و به گونه‌ای متری را درگیر و فعال در موضوعات قابل یادگیری شود که سبب تقویت انگیزه درونی، تفکر راهبردی، روش حل مسأله و تفکر انتقادی شود. روش تدریس برنامه درسی امید عبارتند از: روش حل مسأله، بارش فکری، شیوه خودگردانی، روش حمایت آموزشی که شکل ۳، روش‌های تدریس شناسایی شده در این بعد را نشان می‌دهد. در روش تدریس برنامه درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر امید طیف رویکرد تدریس همکاری و همدلانه است در این روش خود فراگیران طی بحث و تعامل با هم معانی مورد نظر را می‌سازند و توازی بین یادگیری فعال و منفعل برقرار است و به تمام فراگیران با ویژگی‌ها و علایق مختلف کمک می‌شود. محققان معتقدند تدریس زمانی ارزشمند است که بتواند تحقق یادگیری را در حوزه‌های وسیع شناختی، گرایشی و مهارتی فراهم آورد (Malaki, ۲۰۰۷). بر همین اساس، روش تدریس برنامه درسی مبتنی بر امید، بر مؤلفه‌هایی مانند افزایش انگیزه و ادراک کفایت، روش حل مسأله (طراحی مسیرهای جایگزین در راه کارهای خلاقانه تصمیم‌گیری در

فراگیران) و جهت‌گیری مثبت را در افراد ایجاد کند. قدرت تفکر به راه‌کارها و مسیرهای گوناگون معطوف به هدف اشاره می‌کند. به‌طوری‌که افرادی با سطح امیدواری بالا، ممکن است محرک‌های قوی‌تر و انرژی بیشتری برای پیگیری اهداف خود داشته باشند و این انگیزش آن‌ها برای شرکت فعالانه در فرایند حل مسأله و رفتارهایی که موجب رشد و بالندگی می‌شود، برمی‌گردد. بر همین اساس، این روش می‌تواند به نوعی بر تفکر افرادی که امید دارند، تأثیرگذار باشد. به‌گونه‌ای که آن‌ها احساس کنند که بر کل جنبه‌های زندگی خود کنترل و تسلط دارند و این دور از انتظار نیست که افراد به زندگی خویش ارزش مثبت دهند و به اتفاقات مثبت زندگی اهمیت بیشتری بدهند، به‌طوری‌که نیروی اراده فرد را برای جستجوی راه‌های جدید برمی‌انگیزد.

ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر امید

کد مفاهیم هم‌دسته	کد مفاهیم جایگزین
- تقویت راه‌های رسیدن به هدف	
- آگاهی از اهداف	
- شناسایی هدف	
- هدف‌گذاری مجدد	ارزیابی از تدوین و پیگیری اهداف
- بازشناسی اهداف	
- تشخیص روش‌های درست هدف‌گذاری	
- در نظر گرفتن اهداف	
- بررسی راه‌های رسیدن به اهداف	
- جستجوی راه‌های جدید	
- نوآور و خوش فکر	امکان سنجش خلاقیت با ابزارهای مختلف
- تمایل و طراحی به روش‌های نو	
- نوآوری جهت حل مشکلات	
- اراده معطوف به خود	
- افزایش تلاش	ارزیابی اراده و پشتکار
- پایداری افراد	

شکل (۴): ارزشیابی اهداف برنامه درسی مبتنی امید

با توجه به نتایج به‌دست آمده، مؤلفه‌های ارزشیابی شناسایی شده در راستای امید نه تنها دانش بلکه مهارت‌ها، ارزش‌ها و نگرش فراگیران مد نظر داشته و این موضوع به فراگیران کمک می‌کند تا چه حد توانسته‌اند نیازهای خود و اجتماع را برطرف کنند. ارزشیابی برنامه درسی امید عبارتند از: ارزیابی از تدوین و پیگیری اهداف (تدوین اهداف واقعی و اهداف واقع‌بینانه)، امکان‌سنجی خلایق با ابزارهای مختلف، ارزیابی اراده و پشتکار (استقامت) که شکل ۴، این مؤلفه‌ها را نشان می‌دهد. ارزشیابی برنامه درسی سرمایه‌روانشناختی مبتنی بر امید به‌دنبال تغییر رفتار براساس اهداف می‌باشد. حالت انگیزشی مثبت مبتنی بر یک احساس تعاملی ناشی از موفقیت، انرژی معطوف به هدف، پیگیری و ارائه مسیرهای برنامه‌ریزی، جدیت و تلاش زیاد جهت دستیابی به اهداف وجود دارد، و این نشانه امید در فرد است. فعالیت‌های ارزشیابی به مسؤلان را در جهت تجزیه و تحلیل

تفاوت‌ها و تغییرات ناشی از آموزش هدایت کرده و به آن‌ها کمک می‌کنند تا برای رسیدن به تغییرات مطلوب تلاش خود را به کار گیرند (Yarmohamadian, ۲۰۱۳). افراد امیدوار اغلب تمایل به قبول مسؤلیت‌های بیشتر تصمیم‌گیری مستقل و حل مسائل چالشی دارند. بنابراین دور از انتظار نیست که این افراد به زندگی خویش ارزش مثبت بدهند و نسبت به اتفاقات مثبت زندگی اهمیت بیشتری از خود نشان دهند. چنین افرادی رویکرد مثبت به زندگی خود داشته و از آن راضی هستند (Dumas, ۲۰۱۲).

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه با توجه به اهمیت تحصیلات دانشگاهی و تقاضای روز افزون از دانشگاه‌ها برای ارتقای کیفیت آموزشی و بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، محققان آموزش عالی به دنبال مطالعه و بررسی متغیرهای مرتبط با موفقیت تحصیلی و راهبردهای مؤثر برای مواجهه با نیازهای تحصیلی و روانی - اجتماعی دانشجویان هستند (Mohebi & et al, ۲۰۱۲). در این راستا، توجه به برنامه درسی امید در آموزش عالی نقش بسزایی ایفا می‌کند. چرا که وقتی افراد در سطح بالایی از امیدواری باشند، بیشتر برای رسیدن به اهداف خود تلاش می‌کنند و در انجام فعالیت‌ها، دارای پشتکار و عزم جدی خواهند بود که همین امر موجب پیشرفت و رضایت آن‌ها می‌شود. به عبارت دیگر، امید به عنوان یک نیروی روان‌شناختی مثبت، انگیزشی را در افراد به وجود می‌آورد که آن‌ها را برای رسیدن به موفقیت تشویق نموده و مسبب تلاش بیشتر آن‌ها در راستای رسیدن به اهدافشان خواهد شد (Ebrahimi & et al., ۲۰۱۲). در این پژوهش که با هدف طراحی برنامه درسی امید برای آموزش عالی صورت پذیرفت، نتایج در قالب چهار عنصر برنامه درسی شامل: تدوین اهداف (اهداف واقع‌بینانه، خودکنترلی، خودآگاهی، مهارت کنترل هیجان و توانایی برانگیختگی مطلوب)، تدوین محتوا (فراگیری خودنظم جویی نحوه اداره خود، پرورش راه‌های خلاقانه جهت دستیابی به اهداف، رویکردهای آموزشی تجویزی راه‌های فکر کردن، آموزش برنامه‌ریزی و برانگیختگی)، روش تدریس (روش حل مسأله، شیوه خودگردانی، روش حمایت آموزشی) و ارزشیابی (ارزیابی از تدوین و پیگیری اهداف، امکان سنجش خلاقیت با ابزارهای مختلف، ارزیابی از اراده و پشتکار) به دست آمد. اهداف برنامه درسی امید، انرژی معطوف به هدف، برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف واقع‌بینانه و چالشی از طریق نیروی اراده، جستجوی راه‌های جدید و کنترل درونی را موجب می‌گردد و محتوای برنامه درسی امید فراگیر را در جهت خودتنظیمی، راه‌های فکر کردن و رسیدن به اهداف، ایجاد تعهد و خلاقیت را امکان‌پذیر خواهد کرد. سبب کسب توانایی، مهارت ایجاد مسیر جایگزینی برای رویارویی با موانع می‌گردد. روش تدریس امید، انگیزه دادن به فراگیر را از طریق حمایت آموزشی به شکل سرمشق‌دهی، خرد کردن اهداف و تقسیم کار سبب می‌گردد. ارزشیابی برنامه درسی از طریق

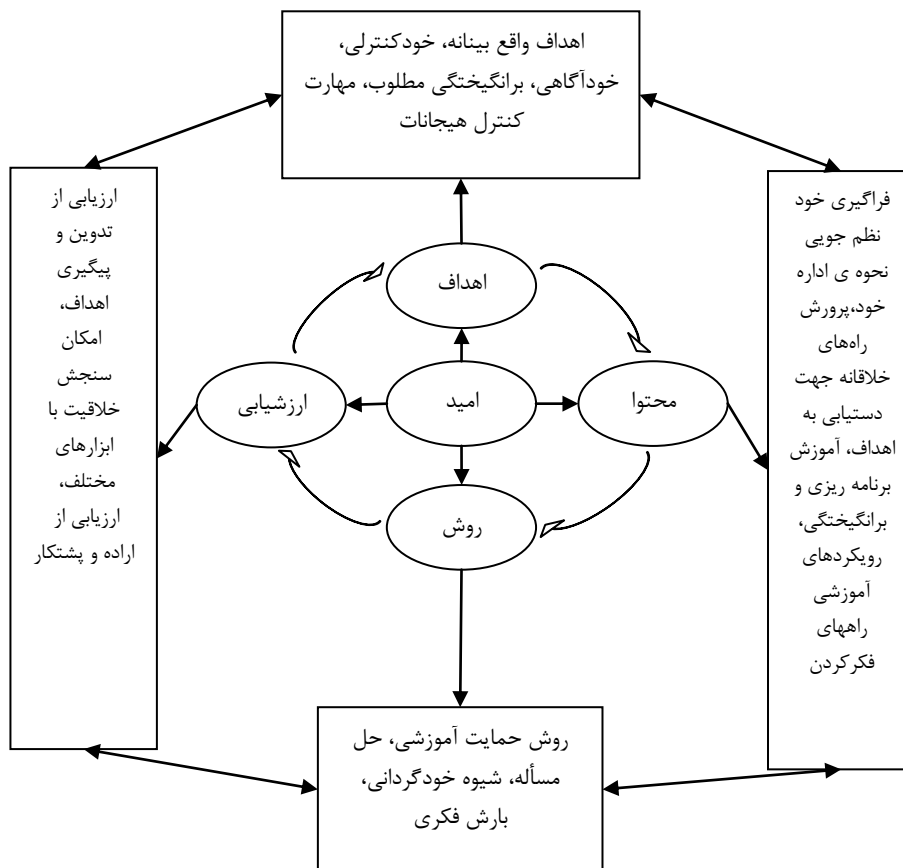
خودرهبری، نیروی اراده و پشتکار، داشتن عزم راسخ، خلق مسیرهای رسیدن به اهداف شخصی و در نظر گرفتن مشکلات را به صورت مسأله می‌توان ارزیابی کرد. با توجه به موارد گفته شده در حوزه امید، این نتایج با نتایج یافته‌های (Kiafar et al., ۲۰۱۳) باورهای امید و خوش‌بینی در پیش‌بینی انگیزش تحصیلی دانشجویان نشان داد که بین امید با انگیزش تحصیلی رابطه وجود دارد و در موقعیت‌های تحصیلی باید بر آن تأکید کرد. پژوهش (Hoveyda et al., ۲۰۱۱) امید و خودکارآمدی دارای توان پیش بین معناداری برای تعهد عاطفی، مستمر، انعطاف‌پذیری می‌باشد داد (Jakson et al., ۲۰۱۲; Keshtiaray et al., ۲۰۱۲). در تحقیق خود نشان دادند کسانی که از امید بیشتری در عرصه تحصیلی برخوردارند از موقعیت‌های تحصیلی بیشتری نیز برخوردار هستند توجه به انگیزه‌ها، نیازها، علایق، نگرش‌ها و تجارب دانشجویان به عنوان عامل اساسی در فرایند برنامه‌ریزی درسی ضروری است این عامل که تسهیل‌کننده جریان یاددهی یادگیری است از وظایف اصلی برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی محسوب می‌شود (Vano et al., ۲۰۱۳). در پژوهش خود نشان دادند سرمایه روانشناختی تأثیر بر عملکرد تحصیلی داشته و همچنین تأثیر بر ادارک دانشجویان می‌گذارد، همسو است در این راستا توانایی مقابله و استفاده از راهبردهای مقابله‌ای مؤثر در افراد امیدوار اشاره دارند بر مؤلفه‌های خودکنترلی، خودآگاهی، کنترل هیجانات، واقع‌گری، مسؤولیت‌پذیری، هیجانات و تصمیم‌گیری معنادار بودن فعالیت‌های زندگی است. در واقع فردی که خودتنظیمی و عزت نفس و تقویت اراده، احساس تعهد، درآمیختگی عمیق نسبت به فعالیت‌هایی که انجام می‌دهد برخوردار است و همین موضوع می‌تواند با انگیزش بالا جهت پیگیری اهداف (کارگزار) و برنامه‌ریزی جهت دستیابی به آن‌ها (گذرگاه) در رابطه باشد.

در این جا به پدگوزی امید پائولو فریر می‌توان اشاره کرد او از امید به عنوان نیاز هستی‌شناختی یاد می‌کند که باید در عمل وجود داشته باشد. بدون امید ما ناامید هستیم نمی‌توانیم تلاش برای تغییر را شروع کنیم امید باید در عمل و در تلاش و کوشش ریشه داشته باشد اگر این چنین نباشد و اگر نوعی مسامحه و بی‌تجربه‌گی وجود داشته باشد، ناامیدی و یاس دامن‌گیر همه خواهد شد. آن چه که او تحت عنوان پدگوزی مطرح می‌کند به زعم خود او، یک چارچوب است و از دیگر برنامه‌ریزان درسی و مربیان می‌خواهد تا آن را با توجه به زمینه‌های خود و نیز یادگیرندگان بازبینی و حتی بازآفرینی کنند و به نحوی برنامه‌ها را طراحی و اجرا کنند که دانش آموزان بتوانند نحوه یادگیری را بیاموزند... و دلایل و چرایی محتوا و چیزها را درک کنند (vajargah, ۲۰۱۳).

مدل برنامه درسی سرمایه روان‌شناختی برای آموزش عالی مبتنی بر امید فرصت‌های یادگیری و تعامل گفتگو برای پرورش اجتماعی، حل مسأله، مهارت‌های یادگیری، عشق به آموختن، تعامل با دیگران و فرایند تفکر را برای دانشجویان مهیا و آنها را به سمت ارزش‌های انسانی نزدیک می‌کند. سوق دادن فضای آموزشی در آموزش عالی به سوی خودآموزی، خود انگیزی و خود فهمی، ارایه

ایده‌های نو و یادگیری مادام‌العمر بسیار مهم است. دانشجو وارد آموزش عالی می‌شود که مهارت‌هایی از جمله استدلال، اتکا به خود، درک پیچیدگی‌ها، قابلیت سازگاری، مهارت ارتباطی، توانایی حل مسأله، اندیشه ورزی، روابط انسانی، همکاری، درک مناسبات انسانی را در دانشگاه تمرین کند تا قادر به خود ارزیابی و بازاندیشی و درک عمیقی از جامعه و فهمی روشن‌تر از توانایی خود داشته باشد. خودانگیزی و خودگردانی امور جز مهارت‌های اساسی و پژوهش، یادگیری را نهادینه می‌کند.

همچنین می‌توان گفت احساس داشتن کنترل بر این باور منجر می‌شود که فرد رویدادهای زندگی را نتیجه طبیعی اعمال خود بداند و آن‌ها را نتیجه عوامل خارجی و ناخواسته از قبیل شانس یا سرنوشت قلمداد نکند. همین باور می‌تواند منجر به این شود که چون فرد بیشتر خود را مسؤول زندگی خویش می‌داند انگیزش بیشتری جهت تعقیب اهداف موردنظر خود داشته باشد. امید انگیزی را در افراد به وجود می‌آورد که آن‌ها را برای رسیدن به موفقیت تشویق می‌کند و سبب تلاش بیشتر آن‌ها برای دستیابی به موفقیت می‌شود. بنابراین یکی از روش‌های دست‌اندرکاران امر آموزش باید به دنبال کاربرد ترویج شیوه‌های آموزشی باشند که سبب افزایش قدرت راهیابی و تفکر عاملانه دانشجویان شود و آن‌ها را همواره برای مقابله با چالش‌های کلاسی آماده کند. این امر رفته رفته سبب رشد مهارت‌های تحصیلی در نتیجه امید تحصیلی بیشتر و موفقیت تحصیلی بیشتر آنان خواهد شد. از جمله محدودیت‌های این پژوهش نیز می‌توان به تعمیم‌پذیر نبودن نتایج به خاطر نوع نمونه‌گیری، مشکلات مربوط به روایی و پایایی داده‌ها و ابزار و دخالت نظرات شخصی اشاره نمود. در ادامه، مدل پیشنهادی مربوط به عناصر برنامه درسی امید در شکل ۵ نشان داده شده است.

شکل (۵): مدل پیشنهادی مربوط به عناصر برنامه درسی امید

References:

- Avey, J.B., Lathan, S.F., Youssef, C.M. (۲۰۱۳). The addition value of positive psychological capital in predicting work attitudes and behaviors, *Journal of management*, ۴۳۳-۴۴۰.
- Boldridge, E. (۲۰۱۴). The role of hope in the Academic and sport achievements of division I college football player.
- Bahadori Khosroshahi, J., Hashemi, Nosratabad, T., Babapur Kheiroddin, J. (۲۰۱۲). the relation of psychological capital and social capital in students of Tabriz University. Research and Health (*Galabad's social development and health improvement center*). Round ۲, Number ۱, ۱۴۵-۱۵۳, [In Persian].
- Baily T.C, Snyder C.R. (۲۰۱۴). Satisfaction with life and hope: a look at age and marital status. *Psychol Rec*, ۵۷(۲):۲۳۳-۲۴۰.
- Bitmis, M., Gokhan, Ergeneli, A. (۲۰۱۳). The Role of Psychological capital and trust in individual performance and Job satisfaction Relationship: A Test of Multiple Mediation Model. *Procedia Social and Behavioral Sciences* ۹۹: ۱۷۳-۱۷۹.
- Bridges, D. (۲۰۱۲). The Higher Education curriculum ۲۱ set century, Cambridge. *Journal of education combridge*, ۷(۲): ۱۲۲-۱۴۵.
- Dumas, A., Hanchans, S. (۲۰۱۲). How does job-trainee in crease firm performance? The case of morocco. *International Journal of man power*, ۳۱(۵): ۵۸۵-۶۰۲
- Day, L., Hanson, K., Maltby, J., Proctor, C., Wood, A. (۲۰۱۳). Hope uniquely predicts objective academic achievement above intelligence, personality, and previous academic achievement. *Journal of research in personality*, ۴۴: ۵۵۰-۵۵۳.
- Dorrani, K. (۲۰۱۳). Symbols and signs of hope in imagination structure and symbolism of the teenage girls and boys of Tehran: *psychoanalytic research magazine serial*, ۶(۱-۲): ۴۷-۶۲, [In Persian].
- Ebrahimi, Nasrin; Sabbaghian, Zahra; Abolghasemi, Mahmoud. (۲۰۱۱). Study on the relation between hope and academic advancement in students. *Journal of Research and Planning in Higher Education*, Number, ۶۰: ۱-۱۶, [In Persian].
- Ebrahimi, N., Sabbaghian, Z., Abolghasemi, M. (۲۰۱۲). Investigating relationship of hope and academic success of college students; *quarterly journal of research and planning in higher education*, ۱۷ (۲): ۱- ۱۶, [In Persian].
- Fathi,vajargah, K. (۲۰۱۳). Abandoned Curriculum. *Journal of Studies on Higher Education Curriculum*. ۴(۱): ۶-۷, [In Persian].
- Fathi vajargah, K. (۲۰۱۲). Curriculum Toward New Identities, (۵۸)[Persian].

- Hashemi, S.A. (۲۰۱۲). Higher Education (Concepts & Procedures) University Azad Islamic, Lamerd, [In Persian].
- Hoveyda, R., Mokhtari, H., Foruhar, M. (۲۰۱۱). the relation of the components of psychological capital and the components of organizational Commitment. *Behavioral and Cognitive Sciences Projects*. ۲nd year. Number, ۲: ۴۳-۵۶, [In Persian].
- Kiafar, M.S., Karashki, H., Hashemi, F. (۲۰۱۳). the role of hope and optimism in predicting academic motivation of higher education students of Ferdosi and Medical Science Universities. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, ۱۴(۶): ۵۱۷-۵۲۶, [In Persian].
- Kashti Aray, N., Fathi and Ojargah, K., Forughi, A.A. (۲۰۱۲). Designing an experimented curriculum model based on phenology and its validating in Tehran Medical Departments. *Iranian Journal of Education in Medical Sciences*, Tehran, [In Persian].
- Mesbah, N., Abedian, A. (۲۰۱۲). the relation of stress with disappointment in students living in dormitories. *Andisheh va Raftar Publishment*. ۱۲th year, ۲: ۱۵۴-۱۵۹, [In Persian].
- Maleki, H. (۲۰۱۳). Lesson planning (guide book). Mashhad: *Payame Andisheh Publication*. ۲th edition, [In Persian].
- Noruzzadeh, R. (۲۰۱۳). the Contribution of Universities in Curriculum Reviewing. *Journal of Research and Planning in Higher Education*. Number ۴۲, [In Persian].
- Parkins, S.Y. (۲۰۱۳). *Exploring hope: A Journal with Tanzanian Adolescents in a school setting*: Thesis for the degree of master of education in counseling psychology. Department of educational psychology. Edmonton, Alberta.
- Patton, M.Q. (۲۰۱۲), *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Payne, S. (۲۰۰۷), *Grounded Theory*. In Coyle, Adrian (Eds.). *Analysing Qualitative Data*
- Punch, Keith. F. (۲۰۰۹), *Introduction Methods in Education*.
- Springer, Ken. (۲۰۱۰), *Educational Research: A Contextual Approach*, USA: John Wiley & Sons, Inc.
- Taesookkim., Jongsookpark., Myungkim. (۲۰۱۲). The relation of meditation to power and well – being. *Retrieved from*
- YarMohammadian, M.H. (۲۰۱۳). *Curriculum Principles*. Tehran: Yadvareh Ketab Publishment. ۱۳th edition, [In Persian].
- Yin, Robert, K. (۲۰۱۱), *Qualitative Research from Start to Finish*. New York, London: TheGuiford Press
- Zhang, Yan. Wildemuth, B.M. (۲۰۱۱). *Qualitative Analysis of Content analysis*.